

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Ūnijas ielā 45, Rīgā, LV-1039 | Tālrunis 67097200 | Fakss 67097277 | E-pasts sprk@sprk.gov.lv

PADOMES LĒMUMS

Rīgā

27.03.2017.

Nr.1/9
(prot. Nr.12, 2.p.)

Dabasgāzes cenas saistītajiem lietotājiem aprēķināšanas metodika

Izdota saskaņā ar Enerģētikas likuma
107.panta trešo daļu, likuma
“Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem”
9.panta pirmās daļas 2.punktu un
25.panta pirmo daļu

1. Vispārīgie jautājumi

1. Dabasgāzes cenas saistītajiem lietotājiem aprēķināšanas metodika (turpmāk – metodika) nosaka kārtību, kādā aprēķina un nosaka dabasgāzes cenu saistītajiem lietotājiem.
2. Metodikā lietoti šādi termini:
 - 2.1. **dabasgāzes cena saistītajiem lietotājiem (turpmāk – dabasgāzes cena)** – atbilstoši izmaksām noteikta maksa, ko veido maksa par tirdzniecības pakalpojumu un dabasgāzes tirdzniecības cena un saskaņā ar kuru saistītais lietotājs norēķinās ar publisko tirgotāju;
 - 2.2. **prognozētais dabasgāzes tirdzniecības apjoms** – trīs iepriekšējo kalendāro gadu vidējais dabasgāzes tirdzniecības apjoms saistītajiem lietotājiem.
3. Publiskais tirgotājs visas izmaksas uzrāda ar precizitāti līdz 1 tūkstotim *euro* [tūkst. EUR] un dabasgāzes apjomu kilovatstundās [kWh], kas noapaļotas līdz veselam skaitlim.
4. Dabasgāzes tirdzniecības cena tiek noteikta sešu mēnešu periodam (turpmāk - noteikšanas periods). Maksa par tirdzniecības pakalpojumu tiek noteikta gadam.

2. Tirdzniecības pakalpojuma izmaksu aprēķins

5. Publiskais tirgotājs tirdzniecības pakalpojuma izmaksu aprēķinā precīzi un nepārprotami norāda tikai ekonomiski pamatotas izmaksas (turpmāk – izmaksas), kas saistītas ar tirdzniecības pakalpojuma sniegšanu.

6. Tirdzniecības pakalpojuma izmaksas veido klientu apkalpošanas izmaksas, rēķinu un maksājumu apstrādes izmaksas. Tirdzniecības pakalpojuma kopējās izmaksas nosaka saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{tirdz\ kopā} = I_{tirdz} + P_{tirdz} ,$$

kur

$$I_{tirdz} = I_{pers} + I_{saim} + I_{nol} + I_{nod} ,$$

kur

$I_{tirdz\ kopā}$ – tirdzniecības pakalpojuma kopējās izmaksas [EUR];

I_{tirdz} – tirdzniecības pakalpojuma izmaksas [EUR];

P_{tirdz} – apgrozījuma rentabilitāte [EUR];

I_{pers} – personāla un sociālās izmaksas [EUR];

I_{saimn} – pārējās saimnieciskās darbības izmaksas [EUR];

I_{nol} – pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījums [EUR];

I_{nod} – nodokļi, kas attiecināmi uz dabasgāzes tirdzniecību [EUR].

7. Personāla un sociālās izmaksas (I_{pers}) aprēķina saskaņā ar Darba likumu un sociālās apdrošināšanas jomu reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem.
8. Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas (I_{saimn}) ir ar publiskā tirgotāja darbību saistītās izmaksas, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu tirdzniecības pakalpojuma sniegšanu, un nav iekļautas citās izmaksu pozīcijās.
9. Pamatlīdzekļu nolietojumu un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījumu aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{nol} = I_{nol\ pam} + I_{nol\ nem} ,$$

kur

I_{nol} – pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījums [EUR];

$I_{nol\ pam}$ – pamatlīdzekļu nolietojums [EUR];

$I_{nol\ nem}$ – nemateriālo ieguldījumu izveidošanas izmaksu norakstījums [EUR].

10. Pamatlīdzekļu nolietojumu aprēķina saskaņā ar starptautiskajiem grāmatvedības standartiem un publiskā tirgotāja pieņemto grāmatvedības politiku.
11. Ja pamatlīdzekļi nav pilnībā izmantoti tirdzniecības pakalpojuma sniegšanai, aprēķināto nolietojumu koriģē atbilstoši pamatlīdzekļu lietderīgai izmantošanai.
12. Nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījumu aprēķina pētniecības un publiskā tirgotāja attīstības izmaksām, koncesiju, patentu, licenču, preču zīmju un citu nemateriālo ieguldījumu izmaksām (izņemot publiskā tirgotāja nemateriālo vērtību), ņemot vērā starptautiskos grāmatvedības standartus un publiskā tirgotāja pieņemto grāmatvedības politiku.
13. Nekustamā īpašuma nodokli aprēķina saskaņā ar normatīvajiem aktiem tikai aktīviem, kas tiek izmantoti tirdzniecības pakalpojuma sniegšanai.
14. Uzņēmumu ienākuma nodokli aprēķina saskaņā ar normatīvajiem aktiem.
15. Apgrozījuma rentabilitāte (P_{tirdz}) tiek aprēķināta, fiksētu apgrozījuma rentabilitātes procentu reizinot ar tirdzniecības pakalpojuma kopējām izmaksām (I_{tirdz}). Fiksētu apgrozījuma rentabilitātes procentu nosaka kā pēdējo sešu mēnešu vidējo Latvijas Bankas publicēto nefinanšu sabiedrībām izsniegto īstermiņa kredītu (*euro*) mainīgo procenta likmi.

16. Publiskais tirgotājs uzskaites sistēmā nodala izmaksas, kas attiecināmas uz dabasgāzes tirdzniecību saistītajiem lietotājiem, no citām izmaksām, kopā ar tirdzniecības pakalpojuma aprēķinu iesniedzot izmaksu attiecināšanas modeli.

3. Maksas par tirdzniecības pakalpojumu aprēķins

17. Vidējo maksu par tirdzniecības pakalpojumu aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$M_{tirdz} = \frac{I_{tirdz \text{ kopā}}}{N_{ab}},$$

kur

M_{tirdz} – vidējā maksa par tirdzniecības pakalpojumu [EUR/gadā];

N_{ab} – kopējais saistīto lietotāju gazificēto objektu skaits.

18. Maksu par tirdzniecības pakalpojumu var noteikt saskaņā ar šīs metodikas 17.punktu vai diferencēt saskaņā ar publiskā tirgotāja noteiktiem ekonomiski pamatotiem diferencēšanas kritērijiem.
19. Publiskais tirgotājs vienlaikus ar maksas par tirdzniecības pakalpojumu projektu iesniedz maksas par tirdzniecības pakalpojumu projektā izmantoto diferencēšanas kritēriju ekonomisko pamatojumu.
20. Prognozētie kopējie ieņēmumi, piemērojot diferencēto maksu par tirdzniecības pakalpojumu, kas noteikta saskaņā ar publiskā tirgotāja noteiktajiem diferencēšanas kritērijiem, nedrīkst pārsniegt tirdzniecības pakalpojuma kopējās izmaksas.

4. Dabasgāzes cenas noteikšana

21. Dabasgāzes cenu veido maksa par tirdzniecības pakalpojumu un dabasgāzes tirdzniecības cena (turpmāk kopā – dabasgāzes cenas elementi).
22. Aprēķinot dabasgāzes tirdzniecības cenu noteikšanas periodā, ņem vērā faktiskās dabasgāzes iepirkšanas izmaksu novirzi. Dabasgāzes tirdzniecības cenu noteikšanas periodā aprēķina šādi:

$$C_n = \frac{C_{dg} \times Q_{tirdz} \times F_k + T_{kr} \times N_{kr} + \sum_n T_{pārv n} \times N_{pārv n} + I_{nov}}{Q_{tirdz}} + K_{pārv},$$

kur

C_n – dabasgāzes tirdzniecības cena noteikšanas periodā [EUR/kWh];

C_{dg} – dabasgāzes iepirkuma cena noteikšanas periodā [EUR/kWh];

Q_{tirdz} – prognozētais dabasgāzes tirdzniecības apjoms noteikšanas periodā [kWh];

F_k – dabasgāzes iepirkuma finansēšanas izmaksu koeficients;

T_{kr} – dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojuma tarifs [EUR/kWh/krātuves ciklā];

N_{kr} – rezervētā dabasgāzes krātuves jauda dabasgāzes tirdzniecībai saistītajiem lietotājiem [kWh/krātuves ciklā];

$T_{pārv n}$ – jaudas produktam n apstiprinātais dabasgāzes pārvades sistēmas pakalpojuma tarifs [EUR/kWh/dienā/gadā (ceturksnī, mēnesī, dienā, pašreizējā dienā)];

$N_{pārv n}$ – rezervētā dabasgāzes pārvades sistēmas jauda dabasgāzes tirdzniecībai saistītajiem lietotājiem, izmantojot n jaudas produktu [kWh/ dienā/gadā (ceturksnī, mēnesī, dienā, pašreizējā dienā)];

I_{nov} – iepriekšējā dabasgāzes tirdzniecības cenas noteikšanas perioda faktisko dabasgāzes iepirkšanas izmaksu novirze no plānotajām dabasgāzes iepirkšanas izmaksām [EUR];

$K_{pārv}$ – maksa par izejas punkta Latvijas lietotāju apgādei izmantošanu [EUR/kWh].

23. Publiskais tirgotājs vienlaikus ar dabasgāzes tirdzniecības cenas projektu iesniedz dabasgāzes iepirkuma finansēšanas izmaksu koeficienta un izmantoto uzglabāšanas un pārvades sistēmas pakalpojumu ekonomisko pamatojumu, norādot, kādi jaudas produkti un kādā apjomā tiks izmantoti, nodrošinot dabasgāzes uzglabāšanu un pārvadi saistīto lietotāju vajadzībām.

5. Dabasgāzes cenas elementu noteikšanas procedūra

5.1. Dabasgāzes cenas elementu projektu izstrādāšana un iesniegšana

24. Maksas par tirdzniecības pakalpojumu projektu publiskais tirgotājs izstrādā saskaņā ar šo metodiku, nosakot ieņēmumus, kuri nepieciešami tirdzniecības pakalpojuma izmaksu segšanai.
25. Publiskais tirgotājs līdz katra gada 1.septembrim iesniedz regulatoram izvērtēšanai:
 - 25.1. maksas par tirdzniecības pakalpojumu projektu un tam atbilstošās izmaksas 12 mēnešu periodam, sākot no dienas, kad plānots uzsākt piemērot aprēķināto maksu, kopā ar minēto izmaksu pamatojumu;
 - 25.2. informāciju par iepriekšējā kalendārā gada ieņēmumiem no tirdzniecības pakalpojuma un kopējām faktiskām publiskā tirgotāja izmaksām, kas saistītas ar dabasgāzes tirdzniecības pakalpojuma sniegšanu saistītajiem lietotājiem.
26. Dabasgāzes tirdzniecības cenas projektu publiskais tirgotājs izstrādā saskaņā ar šo metodiku, nosakot ieņēmumus, kuri nepieciešami dabasgāzes iepirkšanas izmaksu, dabasgāzes pārvades pakalpojuma un uzglabāšanas pakalpojuma izmaksu segšanai.
27. Publiskais tirgotājs līdz katra gada 1.maijam un 1.novembrim iesniedz regulatoram izvērtēšanai:
 - 27.1. dabasgāzes tirdzniecības cenas projektu un tam atbilstošās izmaksas sešu mēnešu periodam, sākot no dienas, kad plānots uzsākt piemērot aprēķināto dabasgāzes tirdzniecības cenu, kopā ar minēto izmaksu pamatojumu;
 - 27.2. informāciju par dabasgāzes tirdzniecības cenas noteikšanas periodā plānotajiem ieņēmumiem no dabasgāzes tirdzniecības saistītajiem lietotājiem (atsevišķi norādot ieņēmumus no tirdzniecības pakalpojuma), faktisko dabasgāzes iepirkšanas izmaksu novirzi;
 - 27.3. informāciju par iepriekšējo sešu mēnešu ieņēmumiem no dabasgāzes tirdzniecības saistītajiem lietotājiem (atsevišķi norādot ieņēmumus no tirdzniecības pakalpojuma) un kopējām faktiskajām publiskā tirgotāja izmaksām, kas saistītas ar dabasgāzes iepirkšanu saistītajiem lietotājiem.
28. Publiskais tirgotājs var iesniegt regulatoram pamatotu pieprasījumu atļaut pašam noteikt dabasgāzes cenas elementus un dabasgāzes cenu saskaņā ar šo metodiku.

5.2. Dabasgāzes cenas elementu projektu izvērtēšana

29. Dabasgāzes cenas elementu projektus regulators izvērtē likumā „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” tarifu izvērtēšanai noteiktajos termiņos.
30. Regulators apstiprina vai noraida dabasgāzes cenas elementus un dabasgāzes cenu, izvērtējot to veidojošo izmaksu pamatojumu.
31. Dabasgāzes cenas elementu projektu izvērtēšanas laikā publiskais tirgotājs var iesniegt dabasgāzes cenas elementu projektu labojumus un papildinājumus.

32. Ja regulators ir devis atļauju, atbilstoši Enerģētikas likuma 107.panta trešajai daļai publiskais tirgotājs pats nosaka dabasgāzes cenas elementus un dabasgāzes cenu saskaņā ar šo metodiku, ievērojot turpmāk norādīto kārtību:
- 32.1. publiskais tirgotājs ne vēlāk kā 30 dienas pirms jauno dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas spēkā stāšanās brīža publicē dabasgāzes cenas elementus un dabasgāzes cenu oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” un vienlaikus iesniedz regulatoram dabasgāzes cenas elementus un dabasgāzes cenu, pamatojumu dabasgāzes cenas elementiem un dabasgāzes cenai, informāciju par iepriekšējā perioda faktiskajām izmaksām un jaunos dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas prognozētos datus, un citus dokumentus, kuri pamato jaunos dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas aprēķinu;
 - 32.2. regulators 21 dienas laikā pēc jauno dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas saņemšanas izvērtē iesniegto jauno dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas atbilstību šai metodikai un iesniegto dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas ekonomisko pamatojumu;
 - 32.3. ja regulators 21 dienas laikā pēc dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas saņemšanas nav pieņēmis lēmumu par iesniegtās dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas neatbilstību šai metodikai vai nav noraidījis dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas ekonomisko pamatojumu, tad dabasgāzes cenas elementi un dabasgāzes cena stājas spēkā publiskā tirgotāja noteiktajā laikā;
 - 32.4. ja regulators 21 dienas laikā pēc dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas saņemšanas pieņem lēmumu par iesniegto dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas neatbilstību šai metodikai vai noraida dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas ekonomisko pamatojumu, tad dabasgāzes cenas elementi un dabasgāzes cena nestājas spēkā publiskā tirgotāja noteiktajā laikā. Pieņemto lēmumu regulators septiņu dienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas nosūta publiskajam tirgotājam un publicē oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” paziņojumu par pieņemto lēmumu, kurā atsauc dabasgāzes cenas elementu un dabasgāzes cenas spēkā stāšanos.

6. Noslēguma jautājumi

33. Šīs metodikas 25. un 27.punkts stājas spēkā, kad tiek apstiprināti saskaņā ar šajā metodikā noteikto kārtību aprēķinātie dabasgāzes cenas elementi un dabasgāzes cena.
34. No 2017.gada 1.jūlija līdz brīdim, kad stājas spēkā šīs metodikas 3.un 4.nodaļā noteiktie dabasgāzes cenas elementi, dabasgāzes cenā, kas noteikta atkarībā no saistītā lietotāja dabasgāzes patēriņa apjoma gadā, iekļauj:
- 34.1. sistēmas pakalpojumu komponenti, ko nosaka, summējot ar Regulatora 2008.gada 24.jūlija lēmumu Nr.247 apstiprinātajos AS „Latvijas Gāze” dabasgāzes diferencētajos tirdzniecības gala tarifos iekļauto pārvades sistēmas pakalpojuma komponenti un dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojumu komponenti;
 - 34.2. ar Regulatora 2008.gada 24.jūlija lēmumu Nr.247 apstiprināto tirdzniecības pakalpojuma tarifu attiecīgām dabasgāzes patēriņa apjomam gadā;
 - 34.3. dabasgāzes tirdzniecības cenu, kuru aprēķina šādi:

$$C_N = \frac{C_{lig \text{ kraj } N} \times Q_{tirdz \text{ kr } N} \times F_k + C_{lig \text{ } N}}{Q_{tirdz \text{ kr } N} + Q_{tirdz \text{ t } N}} + K_{sp} + K_c ,$$

kur

C_N – dabasgāzes tirdzniecības cena noteikšanas periodā N [EUR/kWh];

$C_{lig,kraj,N}$ – pēc FIFO („pirmais iekšā – pirmais ārā”) metodes aprēķinātā no dabasgāzes krātuves izņemamās dabasgāzes cena cenās noteikšanas periodā N [EUR/kWh];

$Q_{tirdzn.kr,N}$ – dabasgāzes krātuvē uzglabātais un saistītajiem lietotājiem piegādājamais dabasgāzes apjoms cenās noteikšanas periodā [kWh];

F_k – dabasgāzes iepirkuma finansēšanas izmaksu koeficients;

$C_{lig,N}$ – dabasgāzes iepirkuma (līguma) cena dabasgāzei, ko piegādā saistītajiem lietotājiem bez dabasgāzes krātuves starpniecības cenās noteikšanas periodā N EUR/kWh];

$Q_{tirdzn,t,N}$ – saistītajiem lietotājiem piegādājamais dabasgāzes apjoms cenās noteikšanas periodā N , neizmantojot dabasgāzes krātuvi [kWh];

K_{sp} – korekcija par starpību starp šīs metodikas 34.1.apakšpunktā noteikto sistēmas pakalpojumu komponenti [EUR/kWh];

K_c – korekcija par starpību starp iepriekšējā periodā piemēroto un faktisko dabasgāzes tirdzniecības cenu [EUR/kWh].

35. Līdz 2017.gada 30.jūnijam dabasgāzes cenu piemēro saskaņā ar šīs metodikas 34.punktu, neiekļaujot korekciju K_{sp} un K_c .
36. Publiskais tirgotājs papildus dabasgāzes cenai piemēro maksu par dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojumu atbilstoši spēkā esošajiem dabasgāzes diferencētajiem sadales sistēmas pakalpojuma tarifiem.
37. Atzīt par spēku zaudējušu Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2013.gada 27.septembra lēmumu Nr.1/25 „Dabasgāzes tirdzniecības tarifu aprēķināšanas metodika” (Latvijas Vēstnesis 2013, 193.nr.).
38. Metodika stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis”.

Priekšsēdētājs

R.Irkliis